

3075

Tydor om dödsfall.

Johannes i Hässlebergs mor kunde gå utanför
fönstren julakvällarna och se, om det skulle bli några dödsfall,
sa de. Då satt den personen utan huvud. Men något sådant har
jag aldrig vågat. Det kunde va farligt.

B: 6

Tydor om döds-
fall.

ACC. NR. 3075

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

J:f

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Bota fallandesjuka.

Bota fallande-
sjuka.

Att det går bota fallandesjuka genom att bränna opp kläderna det vet jag, för det har jag själv praktiserat. När min pojk inte var mer än 3 veckor fick han ett anfall, sträckte ut sej och blev alldeles stel. Jag blev så dödligt rädd, för jag trodde han skulle dö, och skickade barnen efter folk, men innan någon ~~kom~~ hade hunnit komma, hade anfallet gått över och pojken vaknat. Men så kom jag att tänka på att det kanske var en fallandetjyng pojken hade fått. Nu var det en knekt, som hette Sand, och han hade lärt mej, hur jag skulle göra, om pojken skulle få fallandesjuka. Se min gubbe dog när jag var med barnet, och jag höll honom i mina

armar, så det vad ju inte annat att vänta, än att pojken skulle få fallandesjuka, och det var det Sand visste. Men jag tog och stoppade spisen full med fåraris och sen stoppade jag ner kläderna eller svepningen, som pojken hade på sej när han fick anfallet, genom pipan och brände opp dem, och sen har pojken aldrig fallit, och han är 24 år nu. Jag talade vid barnmorskan, och hon trodde det var slaganfall, men jag sa, att jag trodde det var fallandesjukan.

"Ja, men passa då på , för var det fallandesjuka så kommer det ett nytt anfall precis en månad efteråt," sa hon.

Vid den tiden vakade jag både d ag och natt över pojken, men han föll aldrig. Ja, det är en ledsam sjukdom, och det

är då väl, att det finns något som hjälper mot den.

Sand bodde i Vagnsnäs alldeles vid sjön, och han botade sin syster. Se det är farligast för barnet första och sista månaden modern bär det. Skulle modern bli skrämmd då, brukar barnet få sjukdomen. Min gubbe dog första månaden jag var med barnet, så det var därför barnet fick sitt första anfall så tidigt, men Sands syster fick sitt anfall först när hon närmade sig 40 år. Hon hade varit borta och tjänat och skulle just hem och hälsa på, så hon hade alldeles nya kläder och skor och en ny hatt. Men som hon kommer innanför dörren far hon framstupa på golvet och vrålade som en tjur. Ögonblickligen drar Sand opp fälleksniven och rusar fram och

3075

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

börja sprätta opp kläderna på henne.

"Nej men vad i alla tider tar du dej till?" skrek de till honom, för de trodde han hade blett toseter och var på och skulle öa henne.

"Tien bara, så jag får å henne kläderna innan hon vaknar," sa han, och så sprätte han av henne var enda tråd, byltade ihop kläderna och sedan opp på taket med dem och släppte ner dem genom pipan på elden. Sen fick flickan åka tillbaka till sin plats i sin mors kläder. Men det hjälpte, så hon föll aldrig mer.

ACC. NR. 3075

Olle Larander

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Per Larsson*

Härad: *Albo* Adress:

Socken: *Mätthar* Berättat av *Madda Larsson*

Uppteckningsår: *1931* Född år *1865* i *Mätthar*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

J: f

Uppteckningen rör Läsa bort ältan.

Läsa bort ältan

En av mina pojkar hade skervan eller ältan så svårt, så det felade barnett par veckor innan tre år innan han kunde gå. Men så lärde mej en gumma, som bodde nere på Klasentorpa skog - ja, hon är död nu - hur jag skulle räkna eller läsa bort det. Det skulle ske nie mornar i rad, före solens uppgång, tigandes och fastandes. Då skulle jag hålla om barnets leder och läsa:

Ältan ä nie, ho ä inte nie,
ältan ä ätta, ho ä inte ätta,
ältan ä sju, ho ä inte sju,
ältan ä sex, ho ä inte sex,
ältan ä fem, ho ä inte fem,

Skriv endast på denna sida!

ältan ä fyra, ho ä inte fyra,
ältan ä tre, ho ä inte tre,
ältan ä två, ho ä inte två,
ältan ä ett, ho ä inte.

Ja, så läste jag. Jag och pojken låg i sängen vid ena väggen i stugan och gubben min låg i soffan vid motsatta väggen, och varje morgon knackade han i väggen och mente på, att nu var det tid att börja läsa, och då slog jag i väggen, för att visa, att jag var vaken, för kan veta en fick inte prata, och så var gubben rädd, att jag inte skulle va vaken och om en hade hoppat över en enda morgon hade de varit odugligt. Och det var inte farligt att jag försov

mej, för jag vågade knappt sova under den tiden. Men bara klockan
made slagit tolv, var det en annan datum och då kunde en läsa, och
sen gjorde det inget om man somnade. Jag höll på och läste i nie
mornar och höll med bägge händerna än om den leden än om en annan.
Men om det hjälpte vet inte jag, fast en försöker ju allt som står
till.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

J:f

Folkmedicin.

Hugga bort
knarren.

Hugga bort knarren.

Hugga bort knarren? Ja-a ska jag tala om det med?

I kanske bara gycklar med mej? Ånej, det tror jag inte, för I ser
så snälla ut, och I vill nog inte göra mej ^{illa/} någont för att jag ta-
lar om sånt här gammalt skrock. Men jag ska säga, det var inte
så lätt för fattiga mänsker att söka läkare förr och då fick en
försöka vad en kunde. Och jag talar bara om vad jag själv prövat
eller hört andra pröva, så jag hittar inte på nåt. Jo, hade en
knarren skulle man skaffa ett halmstrå, som det var tre leder
på, och detskulle man hugga av mot en tröskel. Ja, en skulle inte
göra det själv, utan någon annan skulle göra det, men den sjuke
skulle hålla armen mot tröskeln. Så skulle han säga:

"Jag hugger, jag hugger."

"Vad hugger du för?" skulle den sjuke fråga.

"Jag hugger bort knarren."

Som han sa det, skulle han hugga av en led på halmstrået. Det skulle en göra tre gånger, så skulle det hjälpa, men inte för att någon har kunnat hugga bort knarren på mej. Men så var talet.

Ja, så kunde de borra bort stolsteget. Då skulle en ha en trefotaring och så skulle den som borrade säga:

"Jag borrar, jag borrar."

"Vad borrar du för?"

"Jag borrar bort stolsteget," skulle han svara

Borra bort
stolsteget.

och sedan spotta genom trefotaringen. Det skulle en också göra tre gånger, för nästan alla kusslerier skulle va tre gånger. Å blir det med det första en borrar, så tror jag mest att det hjälper.

Vårtor skulle gå bort, om en kastade lika många ärtor Vårtor. som en hade vårtor i en brunn och hann under tak innan de sjunkit till botten, men det har jag aldrig försökt, för jag har bara en vårta här på pekfingret, och den har varit all världens tid höll jag på säja. Åtminstone så länge jag har varit till.

J. f.

Bota gulsjuka.

Mina barn hade gulsjukan, men det botade Matilda, Karl Johana mor i Bredahorva. Hon tog gult på väggen noranför stugan och sen plockade hon något på marken, men vad det var kan jag inte reda, och sen bakade hon ett gorån av det, och beskt och ont var det, för jag höll knappt på att få det i barnen, men bra var det, så de blev friska.

Bota gulsjuka

2:7

Kikhosta.

När mina barn hade kikhosta skaffade jag alltid lite
märranjölk och gav dom. Sen plockade jag kikebär på enebuskar
och kokade och lät dom dricka. Och jag har botat mej själv på
det sättet, så jag vet att det går.

Kikhosta.

J. f.

Skaffa bort revormen.

Revormen skulle man spotta på, men det skulle en person göra, som inte sett den förut, och han fick inte tala om det innan.

Jag tog bort revormen på mina barn på så sätt, att jag tog en slags rötter, som ^{finns} ~~finns~~ i jorden och som de kalla "skräpperötter", och dom tuggade jag i munnen och sen strök jag saften på revormen. Det var en gulaktig saft, och stark och besk var han, men det gick bort också.

Ja, sen kunde de rita bort revormen. Emma på Björkeshult har ritat bort en på mej. Jag hade en pricis över ögat, och jag kunde inte få bort den. Så fick hon se den en gång.

"Kära du, den ska jag laga bort åt dej," sa hon *sch*

Skaffa bort
revormen.

3075

tog hon en knappenål och ritade runt omkring den.

"Nu ska jag rita bort revormen," sa hon och så spottade hon. Det dära gjorde hon en tre, fyra gånger, jag kan inte så noga säga vilket, och sen satte hon knappnålen överst i gardinen och sa:

"Nu får du inte ta dän nålen, förrän revormen är borta."

Ja, den gick bort så gott som med detsamma, och sen har jag aldrig haft nagon i ansiktet åtminstone.

3075

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

J: f

Gastakryst.

Jag hade ont av att jag "råkade på nåt i luften" eller blev gastakryst, som de sa de gamle. Då brukade jag röka mej med svavelstickor. Det gick till så, att en strök eld på en svavelsticka och inandades röken. Det skulle man göra tre gånger och sen spotta. Det visade sej på så sätt, att jag började må illa och gäspa så dant. Ja, så brukade de mäta på armarna, men det var bara tosinga-for.

Gastakryst.

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör

Register.

	sid.
Tyder om dödsfall vid jul	1
Bota fallandesjukan	2-5
Läsa bort ältan (skervan)	6-8
Hugga bort knarren	9-
Borra bort stolsteget	10
Ta bort vårtor	11
Bota gulsjukan	12
Botemedel mot kikhosta	13
Skaffa bort revorm	14-15
Gastakryst	16
Register	17

Skriv endast på denna sida!